

Protocol Fysiek beperkend handelen en vrijheidsbeperkende maatregelen

Naam school: SO Het Mozaïek onderbouw

Datum vaststelling:

Datum vaststelling MR:

Inleiding

In het Schoolveiligheidsplan van Attendiz besteden we in paragraaf 5.1 aandacht aan het feit dat ondanks het geheel aan preventieve maatregelen, het soms noodzakelijk kan zijn om te handelen in geval van bijv. agressie op scholen. We verwijzen naar verschillende protocollen, waaronder het protocol fysiek ingrijpen. Dit protocol dient als vervangend protocol daarvan. We baseren ons bij dit op onze school toegesneden protocol op de Richtlijn Fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen binnen het onderwijs, zoals dat door School & Veiligheid, het Nederlands Jeugdinstituut en het Landelijk Expertise Centrum Speciaal Onderwijs in juni 2017 is vastgesteld.

In de praktijk doen zich situaties voor waarin fysiek beperkend handelen noodzakelijk is, omdat er een onveilige situatie ontstaat voor de leerling zelf, medeleerlingen, personeelsleden en / of bezoekers.

Het is in die situaties noodzakelijk om te handelen. Daarvoor moet de school de voorwaarden, regels en afspraken vastleggen in een protocol. Het is belangrijk te realiseren dat er vooraf geen kant en klaar advies op plan kan worden opgesteld over hoe te handelen in alle situaties. Iedere situatie is anders, ieder kind is anders en iedere keer maakt een professional op basis van opgedane kennis en ervaring een professionele afweging hoe te handelen in deze specifieke situaties.

De volgende uitgangspunten zijn leidraad:

- Vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

Het uitgangspunt is om geen of zo weinig als mogelijk vrijheidsbeperking (of onvrijwillige zorg) toe te passen. Subsidiariteit, proportionaliteit en effectiviteit van de genomen maatregelen moeten in acht worden genomen. Subsidiariteit betekent dat de gekozen maatregel noodzakelijk en het minst ingrijpend is. Proportionaliteit houdt in dat de maatregel niet zwaarder is dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie. Effectiviteit betreft de verwachting dat de gekozen maatregel effectief is.

- Evalueren van vrijheidsbeperking (en onvrijwillige zorg)

De genomen maatregelen moeten worden geëvalueerd na afloop of gedurende de maatregel indien deze langdurig van aard is. Aan de hand van de evaluatie wordt bepaald of de maatregel moet worden bijgesteld. Per evaluatiemoment wordt bepaald wie er bij aanwezig moeten zijn.

In de hierna volgende tien paragrafen verantwoorden we ons als school over de wijze waarop wij invulling geven aan fysiek beperkend handelen en / of vrijheidsbeperkende maatregelen.

1. Communicatie met onze interne samenwerkingspartner
Het protocol 'fysiek beperkend handelen en/of vrijheidsbeperkende maatregelen' wordt jaarlijks aan het begin van ieder schooljaar besproken met het team en stagiaires. Daarnaast zijn alle medewerkers van Jarabee op de hoogte gesteld van het protocol en ermee bekend.
2. Definitie van gedrag en maatregel
Onze doelgroep bestaat uit leerlingen met een grote diversiteit aan gedragskenmerken. Deze gedragskenmerken uit zich in een breed scala van zeer teruggetrokken gedrag tot intimiderend of agressief gedrag. De implementatie van het Positief Educatief Programma (PEP) en het hanteren van de ABC (Agressievisie Beroepshouding & Communicatie)-methodiek hebben er bij ons op school toe geleid dat er steeds minder agressie incidenten plaatsvinden (Zie hoofdstuk 4 in Schoolgids B). Wij passen de positieve psychologie toe in ons hele onderwijs(aanbod). Leerkrachten kunnen door de positieve wijze van benadering en lesgeven incidenten in veel gevallen voor zijn. Daarnaast geldt bij ons de regel dat tijdens conflictsituaties waarbij emoties hoog oplopen een andere leerkracht, onderwijsassistent of lid van de CvB (Commissie voor de Begeleiding) het conflict gaat overnemen waardoor we zo lang mogelijk met de leerling in contact blijven.

Ondanks de krachtgerichte benadering in ons onderwijs ontstaan er (zeer) incidenteel nog conflictsituaties die kunnen leiden tot onveilige situaties. Deze onveilige situaties kunnen betrekking hebben op de leerling zelf, andere leerlingen en personeelsleden. Er kan niet altijd voorkomen worden uit een oogpunt van veiligheid dat fysiek ingrijpen noodzakelijk is. Alle personeelsleden van SO Het Mozaïek onderbouw krijgen jaarlijks een agressieregulatietraining (ABC), waarbij aandacht wordt besteed aan het herkennen, voorkomen en begeleiden van alle vormen van agressie en geweld.

3. Communicatie met ouders
Het is van groot belang dat ouders al bij het eerste gesprek met de school geïnformeerd worden over de geldende afspraken rondom het waarborgen van de veiligheid van de leerling en / of diens omgeving. Zo weten ouders hoe er wordt omgegaan met agressief gedrag van kinderen, welke methoden voor de-escalatie worden gebruikt en wanneer welke maatregelen worden genomen. Daarnaast krijgen ouders uitleg over de wijze waarop zij in geval van betrokkenheid van hun kind worden geïnformeerd. Deze informatie maakt tevens deel uit van de schoolgids. Indien er op school sprake is geweest van fysiek ingrijpen bij een leerling worden ouders hierover t.a.t direct geïnformeerd door de leerkracht of een lid van de CvB. In samenspraak met ouders (leerling), de leerkracht en CvB worden vervolgacties uitgezet om dergelijke situaties in de toekomst te kunnen voorkomen.
4. Proportionaliteit en subsidiariteit
Professionals zijn bekend met de wijze waarop zij fysiek- en of vrijheidsbeperkend mogen handelen. Dit betekent dat zij tot in detail bekend zijn met de afspraken in het veiligheidsplan en dit protocol en getraind zijn en blijven met betrekking tot fysiek handelen. Zij kunnen hun handelen achteraf verantwoorden.
Indien een fysiek- en of vrijheidsbeperkende handeling wordt uitgevoerd, dan gelden hierbij de volgende uitgangspunten:

- a. De handeling is noodzakelijk en het minst ingrijpend
- b. De handeling is niet zwaarder dan strikt noodzakelijk en past bij de ernst van de situatie
- c. Het is de verwachting dat de gekozen handeling effectief is
- d. De professional maakt aan de leerling (naar vermogen) duidelijk wat de reden is voor het fysiek- en of vrijheidsbeperkend handelen en maakt duidelijk wat de duur ervan is
- e. De professional legt, indien nodig, uit aan andere leerlingen waarom de handeling is uitgevoerd.

5. Taakverdeling

Het bevoegd gezag van de school is verantwoordelijk, ook voor het handelen van het personeel dat zij toelaat in de klas. In (zeer) uitzonderlijke situaties waarin fysiek ingrijpen noodzakelijk is zijn leerkrachten, onderwijsassistenten en leden van de CvB bevoegd. Het fysiek ingrijpen wordt t.a.t. door twee collega's uitgevoerd en duurt zo kort als mogelijk. Maatregelen zoals die staan beschreven in ons protocol 'schorsen en verwijderen' worden genomen vanuit de CvB en door de directie.

6. Melding en verantwoording

Er vindt altijd een melding en verantwoording plaats. Dit gebeurt in het leerlingvolgsysteem, in het bijzonder Swiss incidentenregistratie. De directeur krijgt hiervan standaard een melding. Incidenten worden besproken en geanalyseerd in de CvB en teruggekoppeld aan het team.

7. Evaluatie

Als een professional in de praktijk fysiek- en of vrijheidsbeperkend heeft gehandeld, moet deze praktijksituatie altijd met betrokkenen worden geëvalueerd. Doordat een professional verantwoording aflegt over de uitgevoerde handeling of maatregel, feedback krijgt op het handelen en hierover in gesprek gaat, leren alle betrokkenen van de situatie.

Zoals bij 2 al staat beschreven vinden er op onze school nauwelijks meer (agressie) incidenten plaats waarbij fysiek ingrijpen noodzakelijk is. Indien zich toch dergelijke conflictsituaties voordoen, wordt dit t.a.t. op school geëvalueerd met de desbetreffende collega, ouders én een lid van de CvB. Op schoolniveau bespreken we incidenten twee keer per jaar tijdens een teamvergadering. Wij zullen ons daarbij telkens afvragen of er op schoolniveau analyses gemaakt moeten worden die om acties vragen en ons hierover verantwoorden in schoolgids deel C.

8. Nazorg

Een incident dat leidt tot fysiek optreden kan ingrijpend zijn voor alle betrokkenen. Het is van belang voldoende aandacht te hebben voor ondersteuning van betrokkenen. Eventuele nazorg wordt verzorgd door onze schoolcontactpersoon of de schoolmaatschappelijk deskundige. Beide collega's trekken hierin nauw samen met elkaar op.

9. Klachten

Ook als er duidelijke afspraken zijn gemaakt over communicatie met ouders en leerling, proportionaliteit en subsidiariteit, taakverdeling, verantwoording en nazorg, is het mogelijk dat er een klacht wordt ingediend. Hierbij treedt de klachtenregeling van Attendiz in werking.

10. Professionalisering

Om veilig fysiek in te grijpen, is het noodzakelijk dat professionals deskundig zijn. Een goed veiligheidsbeleid voorziet in het op maat toespitsen van trainingen hierin. De Attendiz Academie voorziet in facultatieve trainingen voor individuele medewerkers, passend in het Attendiz Veiligheidsbeleid. Als school zijn we hierin getraind door SMK vanuit de ABC-methodiek en volgt het hele team jaarlijks een update. Vanuit de preventieve sfeer hebben wij ervaren dat dankzij de invoer van PEP in combinatie met de ABC-methodiek situaties bij ons op school nauwelijks meer escaleren. Hierdoor is fysiek ingrijpen slechts incidenteel nog aan de orde is.